

Stručni rad

RAZVOJ DJEČJEG CRTEŽA

Špela Košir

Osnovna šola Frana Roša Celje, Slovenija

Sažetak

Razvoj dječjeg crteža oni su već proučavali mnogi pedagozi i psiholozi i drugi stručnjaci koji se bave razvojem djeteta. Odgojitelji i učitelji s dječjim crtežem susrećemo se praktički svaki dan. Zato je vrlo važno je poznavati razvojne faze dječjeg crteža i likovne elemente kojima dijete nenamjerno komunicira čak i u kakvoj vrsti sadašnji emocionalno stanje, kakav je njegov intelektualni razvoj, društveni status, kakav je kakvi su odnosi u obitelji, njegove motoričke sposobnosti. Učitelj može dodatno se produbljuje u djetetovo stanje , ako se crta s djetetom u trenutku stvaranja ili nakon stvaranja on priča i postavlja mu razna pitanja. Na temelju ovog znanja učitelju je lakše raditi u nastavi s pojedincima, učenicima. To mu omogućuje otkrivanje mogućih smetnji u razvoju ili loše psihičko stanje djeteta. I tako lakše prilazi djetetu, te bira prikladnije metode i oblike rada .

Ključne riječi : dječje crtanje, razvoj djeteta, značaj učitelja, razvojne faze umjetnički izrazi

1. Uvod

Kroz desetljeća studije dječji crteži oni su istraživači jedino što je djetinjasto crtanje dobar pokazatelj djetetovog razvojnog stadija, njegove sadašnji dobrobit, njegove intelektualne sposobnosti, često također društvenog statusa njegove obitelji i još mnoge stvari. Zato je vrlo važno i to odgajateljima a učitelji u školama veliki naglasak stavljaju na razvoj dječjih crteži. Prije svega, poslati dijete u umjetničku školu stvaranje ohrabrite, dajte mu slobodu u odabiru motiva i likovnih tehnika te razgovarati s djetetom o umjetnosti prije, tijekom i nakon kreativnog procesa raditi s djetetom također oni formiraju dijalog. Pogotovo zato što one male djeci puno lakše izražavaju svoje osjećaje kroz crtež i manje riječima, s obzirom da još uvijek oni nemaju potpuno razvijene komunikacijske vještine .

2. Središnji dio

Dječji crtež je odličan pokazatelj u kojoj se razvojnoj fazi nalazi. U dječjoj crteži možeš pratimo važne zakonitosti djeteta sastavni psihički i tjelesni razvoj. Razvoj crteža ide u početku od jednostavnih izražajnih oblika prema kasnijem više kompozitni i onaj savršeni umjetnost izražavanje. Unatoč tome što se slike djece diljem svijeta razlikuju po motivima koji su karakteristični za sredinu u kojoj djeca diljem svijeta žive u svojim crtežima izraziti isti. Oni prikazuju iste stvari u istoj dobi na isti likovno izražajan način. Svatko djeca crtaju na isti način čovjek , životinja , biljka , kuća . Sa svima dječji linija se prvo pojavljuje na crtežima, zatim plot, tako da prolaze kroz faze razvoja djetinjstva crteži [1]. Na temelju oni nalaz je moguć procijeniti opći psihički razvoj djeteta [1] [2] [5].

Poznavanje ovih zakonitosti je za rad razrednika jer već na osn crteže da se vidi kakvo je njegovo psihičko stanje, kako na polju intelekta tako i na terenu mentalno stanje. Poznate su nam sljedeće razvojne faze likovnog izražavanja u mlađem razdoblju:

- razina škrabanja [1] [2] [3] [5] [7] smatraju da stadij grebanja traje do treće godine, dok Karlavaris [3] navodi da traje do četvrte godine.
- razina simboličkog crteža [1] [2] Dijete je u fazi simboličkog crtanja između treće i šeste godine [1] [2]
- prijelaz na realistički crtež [1] [2] Dijete je u ovoj fazi od šeste godine nadalje [1] [2] U fazi prijelaza na realističko crtanje dolazi do izražaja važna uloga učitelja u školi. Potreba za crtanjem u djeteta je jednako razvijena kao i potreba za igrom, pokretom i govorom [1]. Za normalan razvoj potrebno mu je likovno izražavanje jer se inače ne može u potpunosti razviti [9]. Stoga je vrlo važno da i dalje omogućavaju samostalno izražavanje, individualiziraju dječje likovno stvaralaštvo, razgovaraju s djetetom o njegovom stvaralaštvu i na taj način pokušavaju saznati djetetovo trenutno stanje. Osim toga, na temelju dugogodišnjeg iskustva, smatram da je vrlo važno djecu u školi naučiti kako se mogu opustiti dok crtaju i prepoznaju vlastite likovne elemente koji govore o njihovom psihičkom stanju i općenito dobrim terapijskim učincima stvaranja.

"Kad dijete crta, ono i radi! A njegov je rad osobito važan za njegov osobni razvoj" [1] Crtački razvoj djeteta potičemo dajući mu dovoljno crtačkih inicijativa [1] [11]. Moramo ga dovoljno rano upoznati s papirom i raznim olovkama i bojama. Inače kasni u grafomotoričkom odgovoru [1] [11] međutim, kaže da osim navedenog treba imati na raspolaganju i razne podloge na koje se može oslanjati. Ističe da su vrlo prikladne i školske ploče, krede i spužvice za brisanje koje se u igraonici postavljaju na visini dohvata djeteta. Dakle, dijete nije opterećeno proizvodom. Prilikom crtanja po ploči dijete je svjesno prolaznosti stolnih crteža i lakoće brisanja, pa ležerno istražuje, ispravlja i dovršava svoje crtačke misli. Ako dijete ima na raspolaganju pribor za crtanje, ima slobodan put za samostalno likovno izražavanje. Samo tako će dječji crtež izraziti njegovu poruku i ispovijest [1].

3. Zaključak

Učenici tijekom školovanja stječu mnoga teorijska znanja. S druge strane, kroz školovanje, druženje, učenje, a posebno umjetnost stvaranja upoznati također sebe. U ovome je važno uloga učitelja koji predaje umjetnost. _ Kroz crtež _ spoznaju učenik, njegov proces rada, njegov način razmišljanja, njegov način rješavanja problema koji nastaju na likovnom odjelu stvaranje i posljednje ali ne i najmanje važno također i njegovo emocionalno stanje. Zato je vrlo važno je ne zanemariti ovaj proces stvaranja i razgovor tijekom rođenja djeteta crteže jer bismo time izgubili idealnu priliku da učenika upoznamo na drugačiji način i da on upozna sebe i svoje sposobnosti i u isto vrijeme gradi sliku o sebi i zdravu osobnost.

4. Literatura

- [1.] Pogačnik-Toličić, S. (1986). Govorica otroške risbe. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine
- [2.] Horvat, L. in Magajna, L. (1987). Razvojna psihologija. Ljubljana: DZS
- [3.] Karlavariš, B. (1986). Metodika likovnog vaspitanja predškolske dece.
- [4.] Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- [5.] Tušak, M. (1992). Risanje v psihodiagnostiki I. Ljubljana: Znanstveni inštitut
- [6.] Filozofske fakultete.
- [7.] Marjanovič Umek, L. in Zupančič, M. (2004). Razvojna psihologija.
- [8.] Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.
- [9.] Duh, M. in Zupančič, T. (2009). Sodobna likovna umetnost v kurikulumu vrtca.
- [10.] Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- [11.] Vrlič, T. (2001). Likovno - ustvarjalni razvoj otrok v predšolskem obdobju.
- [12.] Ljubljana: Debora